

ELFTE SÖNDAGEN EFTER TRINITATIS

DOMINICA UNDECIMA

Epistel: 1 Kor. 15:1-11. Evangelium: Luk. 18:9-14. Predikotext: Matt. 21:28-32. Predikan av Lars Borgström (LFS)

Jesus berättar en liknelse om två söner. Fadern ber dem båda att arbeta i vingården. Detta är förstås en bild av Guds inbjudan att arbeta i Hans rike. De två sönerna i vår liknelse visar på olika slags människor. I grunden finns det bara två slags människor, de som säger ”ja” till Gud och de som säger ”nej”. Hur svarade då de båda sönerna? Den ene svarade ”nej” på faderns kallelse, men ångrade sig sedan. Den andre gjorde tvärtom. Han svarade ”ja”, men gick sedan inte ut i arbetet. Dessa söner liknar två av de kategorier människor Jesus ofta hade omkring sig. Jesus säger något karaktäristiskt om dessa grupper i liknelsens form.

DEN FÖRSTE SONEN

Den förste sonen representerar publikanerna och hororna. Jesus sätter nämligen denne sons sätt att förhålla sig till kallelsen, att först säga nej men sedan bejaka den, samman med de publikaner och horor som omvänt sig genom Johannes Döparens förkunnelse. Dessa yrkeskategorier var de mest avskydda man kunde tänka sig. Publikanerna gick ockupationsmakten Roms ärenden och samlade in skatt åt kejsaren. Det hände inte heller alltför sällan att de tog ut extra av befolkningens medel för egen del. Hororna ägnade sig åt moral- och familjeupplösande verksamhet. Det rådde alltså inget tvivel om att dessa människor levde långt från Gud. De hade med sina liv, sitt sätt att vara och handla, sagt nej till Guds kallelse. Men när de hörde Johannes Döparens predikan omvände de sig och sade sitt ja.

Så är det med många av Guds barn, kanske de flesta. De har varit motsträviga. De har fått kallelser men gång på gång sagt nej. De har fattat kärlek till världen med alla dess nöjen och all dess prakt. De har älskat pengar och otukt. Det kanske gick ända till den yttersta förnedring innan ångern uppstod i deras hjärtan. Där, i nöden och ångesten, mötte de en kärlek utan varje gräns. De fick höra om Jesus som burit deras vidriga synder och älskat dem ända in i döden. Till slut hade de besegrats av Guds Ande och sade sitt ja.

Men det är inte alla som svarar ”nej” som sedan förs till omvändelse. Alla nej-sägare blir inte ja-sägare. Jesus mötte också människor som aldrig någonsin omvände sig och sådana möter Han ännu idag. De som säger ”ja” och även menar det, kan å andra sidan inte berömma sig över detta. Ingen människa kan säga ”ja” till Jesus, ”ingen kan säga ’Jesus är Herren’ annat än i kraft av den helige Ande” (1 Kor. 12:3).

Många av de publikaner och horor som hörde Jesus blev omvända. Men vi kan även tänka ännu längre än till dessa Israels förlorade grupper. Genom det arbete som de som blivit omvända till Jesus lägger ned i vingården, alltså det kristna missionsarbetet, har också många rena hedningarna, de som varit helt ”utanför” – de som varit ”olydnadens söner” – också kommit till tro och med Paulus kunnat säga: ”Vi var själva en gång oförnuftiga, olydiga och vilsegångna. Vi var slavar under många slags begär och lustar, vi levde i ondska och avund, vi var avskyvärda och vi hatade varandra. Men när Guds, vår Frälsares, godhet och kärlek till människorna uppenbarades, frälste Han oss, inte för rättfärdiga gärningar som vi hade gjort, utan på grund av sin barmhärtighet” (Tit. 3:3–5).

Det bästa är att vara en ja-sägare till Jesus redan från början. Lyckliga de som aldrig föll ur döpelsenåden! Men hur än vår bakgrund ser ut är det avgörande hur vi ställer oss till Guds inbjudan *idag*. Säger vi vårt ”ja” till Honom som först sagt sitt ”JA” till oss, att vi älskar Honom därför att Han först har älskat oss (jfr 1 Joh. 4:19)? Och menar vi *allvar* med vårt ”ja”? Det vore tragiskt om det är med oss som med den andre sonen i Jesu liknelse. Han sade ”ja” med munnen men ”nej” i sitt hjärta.

DEN ANDRE SONEN

Den andre sonen representerar de självfromma. Denne son sade att han skulle gå och arbeta, men gick aldrig. Jesus menar att överstepräster och folkets äldste agerar som denne andre son. Dessa påstod sig arbeta i Guds rike och pratade mycket om det, men det yttre överensstämde inte med det inre. När Johannes döparen kom och visade dem vägen trodde de honom inte och ville inte följa. Jesus sade till dem: "Amen säger jag er: Publikaner och horor skall gå in i Guds rike men inte ni. Ty Johannes kom till er på rättfärdighetens väg, men ni trodde inte på honom. Publikaner och horor trodde på honom. Och fastän ni såg det, ångrade ni er inte heller efteråt och trodde på honom" (Matt. 21:31–32).

Därmed uppenbarades deras främlingskap inför Gud, medan publikaner och horor trodde och omvändes. De senares omvändelse borde blivit en sporre för dem till egen omvändelse, men istället förblev de hårda. De uppenbara syndarna begärde och fick det himmelrike, som de självfrommas stolthet uteslöt dem från. Därmed trädde evangeliets omvända rangordning i dagen: "Så skall de sista bli de första och de första bli de sista" (Matt. 20:16).

De självfromma säger visserligen "ja" med munnen, men i verkligheten är deras tro och liv ett "nej" till Gud. Psaltarens ord stämmer in på dem: "De försökte bedra Honom med sina ord, de ljög för Honom med sin tunga. Deras hjärtan var inte uppriktiga mot Honom" (Ps. 78:36–37). Visserligen tänkte de "att Gud var deras klippa, att Gud, den Högste, var deras återlösare" (Ps. 78:35), men de hade inte förstätt evangeliet, ännu mindre tagit det till sitt hjärta.

Det finns själv rättfärdiga människor också inom kyrkorna. De kan inte se den skänkta rättfärdigheten, den redan färdiga, fullkomliga och frälsande rättfärdigheten som kommit ned från Himmelen; Jesu rättfärdighet, som syndaren fritt och för intet, utan motprestation, får ikläda sig och därmed räknas som rättfärdig inför Gud (Rom. 3:21–26). Jesus blir inte i deras ögon Guds stora "JA" till oss människor, utan istället ett villkor: lev som Honom och du blir rättfärdig inför Gud. De självfromma är blinda för Frälsaren. Förhållandet till Gud blir präglad av plikt och tvång. Det blir inte det glädjefyllda frivillighetens arbete i vingården, som sprudlar fram frisk och levande ur rika källor. Det blir istället något som trögt och motvilligt pressas fram ur det egna torftiga förrådet. Men själv tycker man sig ha lyckats. Man blir uppblåst, egenrättfärdig, och frågar inte efter Guds barmhärtighet. Därför säger den självfromme till sist endast "ja" till sig själv, men "nej" till Gud. Han vill inte ikläda sig Kristi rättfärdighet och ta emot den frälsning som Gud vill ge honom. Han vill frälsa sig själv.

Egenrättfärdigheten är lömsk och den som befinner sig i dess nät inser det inte själv. Mätte du inte ha snärjt in dig där! Då behöver du inte längre Jesus och hjärteförhållandet till Honom är brutet. Tänk om det är så att du utåt sett gäller för att vara en kristen – att du uppfattas som kristen av både andra och dig själv – men i själva verket är död, lika andligt död som överstepräster och folkets äldste. Men är du förtappad utan Jesus, och bara vill veta av Honom och Hans rättfärdighet, då är du ett frälst Guds barn.

Detta var Jesu liknelse om de två sönerna. Men vi skulle kunna säga att det också finns en tredje Son i predikotexten, nämligen Han som berättar den.

DEN TREDJE SONEN

Jesus, som berättar liknelsen, är Guds Son som kallar alla människor till sitt rike. Vi människor är vacklande. En del säger "ja" men menar "nej", andra säger först "nej" men sedan "ja", och somliga som verkligen både sagt och menat "ja" avfaller senare och både säger och menar "nej". Men Jesus var inte både ett "ja" och ett "nej" (2 Kor. 1:19), utan sade "ja" redan från början. I allt lydde Han och följde sin Faders vilja. Hans ord var "ja" och hela Hans liv var "ja" till Gud.

Han är själv den evige Guden, som för vår frälsnings skull lämnade den himmelska boningen och blev människa. Han ödmjukade sig och förnedrade sig, Han genomled helveteskvalen och gick i döden för oss. Jesus är Guds fullständiga och obetingade "JA" till oss människor, bekräftelsen på alla Guds löften (2 Kor. 1:20). Genom Hans stora "JA" är vi frälsta till evigt liv.

Amen.